

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Zahtevamo takojšnjo
otvoritev vseh delav-
skih organizacij in
njihovo svobodno de-
lovanje.

Zahtevamo popolno
amnestijo za vse
politične krivce, osum-
ljence in preganjane!

Leto I

LJUBLJANA, 11. septembra 1924.

Stev. 4.

Proletariatu Slovenije in
cele Jugoslavije!

Vsi tu v Celju zaprti sodrugi
vam pošiljamo tople, sodružne po-
zdrave. Pribičevičeva vlada nas
je vrgla v zapore in klerikalna
nas drži še dalje notri. Ne klo-
nite pod terorjem in reakcijo, ne
poslušajte hinavskega petja kle-
rikalcev in pokažite svojo solidar-
nost z nami — žrtvami reakcije
na ta način, da se oklenete „Del-
kmetijskega lista“, da strnete in
ojačite svoje vrste in ostanete zvesti
proletarski stvari do njene zmage.

Izza jetniških zidov vam kli-
čemo krepak, odločen: Naprej!

Celjski zapor, 3. 9.

Obsodba Pribičevičevega in klerikalnega režima.

2. septembra t. l. se je vršila raz-
prava proti sodrugom: Lemežu, Matiji
Gorencu, Rajko Ostercu, Brodarju, Ro-
žiču, Albinu Kristanu, Peterkoviču in
Urbajšu.

Obtožnica

katero je prečital uvodoma predsednik se-
nata, vsebuje v bistvu tole vsebino: Dne
1. maja so priredili komunisti na Mark-
sovem trgu pred Delavskim domom shod,
kateremu je predsedoval obtoženi Rajko
Osterc, kot glavni govornik pa je nastopil
dr. Lemež. Obtožnica očita dr. Lemežu,
da je v svojem govoru bičal obstoječi po-
vojni teroristični režim kapitalizma v ev-
ropskih državah. Obsojal je tiranijo nad
delavstvom in rošnim in duševnim prole-
tariatom, pri čemer je trdil, da stoji Ju-
goslavija na čelu reakcije. Z izjemnimi
zakoni, kakor z zakonom o zaščiti države
se skuša vzdržati kapitalistični režim v
državi, kar je pa le dokaz njene slabosti,
kajti močna vlada ne potrebuje izjemnih
zakonov, ker za njo stoji ljudstvo. Zato
se pojavlja povsod mogočna volja revo-
lucionarnega proletariata za osvobojenje
od kapitalističnega duha. Pri tem je
označil za vzgled današnjo Rusijo in ugo-
tavljal, da mora proletariatska vojska v boju
za svoje pravice in naj se povsod odzivajo
parole: „Proti buržuazijski diktaturi!“ —
„Vso oblast delavnemu ljudstvu!“ — „Naj
živi enotna fronta mednarodnega proleta-
riata, naj živi revolucionarni prvi maj!“ —
„Proti zakonu o zaščiti države!“ —
„Za delavsko kmečko vlado!“ — „Za svo-
bodo vseh narodov v Jugoslaviji!“ —
„Naj živi delavsko-kmetijska sovjetska re-
publika Rusija!“ in še nekaj pozivov v
tem smislu. — To se je očitelo dr. Lemežu.
Ostali pa je očitela obtožnica, da so med
in po govoru in pa pri slavnostnem ob-
hodu po mestu klicali razne nevarne klice,
kakor: „Živela revolucionarna mladinska
internacionala!“ — „Živela sovjetska Ru-
sija!“ — „Živijo Ljening, doli z reakcijo,
živijo Trockij!“ — „Živela sovjetska Ru-
sija, živela čovječanska republika!“ —
„Živela rdeča armada!“ — „Doli z reak-

Odprite ječe! Odprite delavske stro- kovne, politične in kulturne organi- zacije! Zahtevamo popolno svobodno delovanje delavskih organizacij!

Pašič-Pribičevičeva vlada, katere glavna parola je bila: s silo, pa makar
s krvjo udušiti vsak boj delavskega razreda, je razpustila brez vsake pod-
lage vse neodvisne strokovne organizacije, neodvisno delavsko stranko
Jugoslavije, Zvezo delavske mladine, kulturno organizacijo „Vesna“, aka-
demsko društvo „Vstajenje“ in zapečatila delavske domove. Pod njeno za-
ščito so se dogodili 1. junijski dogodki v Trbovljah — pobijanje rudarjev
in požig Rudarskega doma. Vlada ni vrgla v zapore orjunccev, ampak
delavce.

Prišla je nova vlada, sestavljena iz demokratov, klerikalcev in muslim-
manov. Ta vlada se je proglasila za vlado „reda, pravice, zakonitosti in
demokracije.“

Že drugi mesec vlada ta vlada „pravice“.

A neodvisne strokovne organizacije še vedno ne smejo delovati.

Neodvisna delavska stranka Jugoslavije — stranka delavskega razreda
Jugoslavije je še vedno izven zakona.

Kulturne organizacije še vedno zapre.

Delavski domovi še vedno zaprti, delavstvo se še vedno ne sme sha-
jati v domovih, ki si jih je samo postavilo. Klerikalci uganjajo z ljubljans-
kim delavskim domom iste lopovske načrte, ki jih je imel prej Žerjav in
ki jih ni mogel izvesti radi odpora zavednih sodrugov.

In v ljubljanskih, celjskih in mariborskih zaporih še vedno ječi nad
50 delavcev, ki se jih drži notri brez zaslišanja.

Orjunci, ki jim je dokazana udeleža pri požigu Rudarskega doma, pri
justifikaciji Fakina, pri nasilnosti proti poedinim delavcem, se sprehajajo
na svobodi, razvijajo praporje in se pripravljajo na 21. septembra na pohod
v rudarsko Zagorje.

Delavski shodi so prepovedani povsod, v rudarskih revirjih še vedno
vlada pravo izjemno stanje.

Pribičevičevci so za časa svoje vlade poslali v Trbovlje komisijo, ki
naj bi preiskala 1. junijske dogodke v Trbovljah. Ta komisija je bila se-
stavljena iz orjunccev in je seveda ugotovila nedolžnost orjunccev.

Preiskavo v Celju se je pa poverilo orjunašu dr. Rusu. In ta dr. Rus
je izpustil iz zaporov vse orjunaše, čeravno obstoje proti njim dokazi, da
so soudeleženi pri raznih zločinih v Trbovljah. Zakaj je Pribičevičeva vlada
poslala svojo komisijo v Trbovlje?

Zakaj se današnja „pravična“ vlada ne zgane, ne pregleda še enkrat
vsega in stopi na prste dr. Rusu?

Orjunaši, ki so dokazano ustavili ljudi in vlak z repetirkami v rokah,
so izpuščeni.

Orjunaši, ki so zažgali Rudarski dom in skakali oboroženi okrog njega,
ko je gorel, so izpuščeni.

Orjunaši, ki so bili pri justifikaciji Fakina, so izpuščeni. Orjunašica,
ki je predlagala, da se reže jermena raz Fakina, je na svobodi!

Orjunaši ki so bili pod orjunaškim režimom javno odlikovani za po-
boje, so na svobodi in pripravljajo nove poboje v Zagorju.

Tako vzdržuje „pravična“ klerikalna vlada ono stanje, ki ga je ustvaril
Pribičevič, drži v veljavi vse one protidelavske odredbe, ki jih je izdal
Pribičevič.

■ Pod klerikalno vlado je bila potrjena obsodba sodr. Sedeja na 13
mesecev težke ječe radi iste zadeve, radi katere so bili sodrugi v Ljub-
ljani oproščeni.

■ Pod klerikalno vlado je bil obsojen sodrug Delpin na dva meseca
težke ječe radi klica: „Dol z zakonom o zaščiti države.“

☞ V Celju je zaprt Mile Klopčič že nad en mesec (pod novo vlado) radi
trboveljskih dogodkov, dočim je dokazano, da sploh ni bil v Trbovljah.

Ranjene rudarje Weinberger i. dr. se drži že tri mesece v zaporu.

Pod današnjo „pravično“ vlado klerikalcev se nahaja delavstvo v takem
brezpravnem in izjemnem stanju kot še nikdar v Jugoslaviji.

cijo!“ itd. Ivanu Merjascu pa se je oči-
talo, da je nosil znak z Ljeningovo glavo,
komunističen emblem kot znak pozivanja
in ščovanja, da bi se ustvarilo javno mne-
nje, da je treba obstoječi pravni red na-
domestiti z drugim po prevratu po uni-
čenju privatne lastnine ali javnega miru.
— Vsi razun zadnjega so bili obtoženi
radi hudodelstva po členu 1. zakona z dne
2. avg. 1921 o zaščiti javne varnosti in
reda v državi. Merjasce pa je bil obtožen
po čl. 12. tega zakona.

Razlogi.

V razlogih se navaja, da je priredila
„Neodvisna delavska stranka Jugoslavije“
(komunistična stranka po mnenju sodišča)
dne 1. majnika manifestacijski shod in
obhod, pri čemer so zakrivil vsi obtoženci
zgoraj inkriminirana dejanja. Vsi sicer
zanikajo vsako krivdo in trdijo, da niso
imeli namena propagirati komunizem in
navduševati ljudstvo za komunistične ideje
in njih praktično izvedbo, vendar pa je
dokazano, da so vršili prepovedano pro-
pagando za komunizem in predlaga ostro
obsodbo.

Na to so se zagovarjali obtoženci.
Potem so bile zaslišane priče. Poli-
cijski organi niso znali utemeljiti svoje
prvotne ovadbe. Zagovornik dr. Ad-
lešič je zlasti pojasnil, da pri izrazu
„revolucionaren“ ni treba vedno imeti
pred očmi le krvav poboj, ampak da
pomenja ta izraz razredno-zaveden.
Nadajše, da vzklicanje republikli še ni
kaznjivo in da se morejo republikanske
ideje razširjati tudi zakonitim potom.

Sodišče je uvaževalo zagovore in
je vse obtožence oprostilo. A ss. Le-
mež, Osterc in Gorenc, ki so v pre-
iskovalnem zaporu od 13. julija dalje
še radi ne vemo česa, so bili odvedeni
nazaj v zapore.

Klerikalni „Slovenec“ pa nesramno
laže:

„Svojeci in prijatelji pa so obkrožili
oproščene in so jim čestitali ter jih z na-
vdušenim veseljem sopes sprejeli v svoj
rodbinski in prijateljski krog.“

Klerikalni „Slovenec“ hoče torej na-
lagati javnost, da so vsi radi komunizma
osumljeni delavci na prostem, dočim jih
je v resnici še vedno okrog 40 v ljub-
ljanskih in celjskih zaporih! Tako se
lažejo klerikalci očito v obraz, da bi
prikrili za nje težko usodno resnico,
da se še vedno drži pod njihovo vlado
v zaporih žrtve orjunskega terorja, do-
čim teroristi popolnoma svobodno de-
lujejo dalje.

Klerikalni „Slovenec“ ne odgovarja
niti na eno od številnih obtožb v našem
listu. Klerikalci ne morejo odgovarjati,
ker so krivi, ker dejansko vzdržujejo
po Pribičeviču ustvarjeno izjemno
stanje dalje. In zato so se polotili
starega klerikalnega orožja — laži in
lažejo, da so na svobodi ljudje, ki so
faktično še vedno v preiskovalnem
zaporu. Ej klerikalci, na ta način ne
boste prevarali delavstva, ampak de-
lavstvo bo še bolj spoznalo vso kle-
rikalno gnusnost.

Zahtevamo ponovno in najod-
ločneje, da se preiskovance zasliši
in pusti na svobodo, a ne da se
jih drži brez zaslišanja dalje v ječi.

Spominjaj se preganjanih
sodrugov!

Obsodba klerikalnega režima.

Sodrug Delpin obsojen radi vzklika „Doli z zakonom o zaščiti države!“ na 2 meseca strogega zapora.

S. Herman Delpin, iz Podgore pri Gorici doma, oženjen, uradnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, je bil obtožen, da je dne 1. maja t. l. na Vrhniki v javnem sprevidu klical: „Doli z zakonom o zaščiti kapitalistične države.“ „Živela sovjetska Rusija,“ „Slava Ljenu,“ „Živela III. internacionala.“ — S tem je širil komunistično propagando in objave, ki merijo na to, da se kdo naščuva na nasilje zoper državna oblastva, določena z ustavo ali v občeh, da se ogroža javni mir ali spravlja v nevarnost javni red. Zakrivil je s tem hudodelstvo po čl. 1 zak. o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Razlogi.

Obtoženec, obče znani vodja komunistov na Vrhniki, je priredil dne 1. maja slavnostni obhod delavstva na Vrhniki. Sprevid je pasiral ulice z godbo. Obtoženec je pri tem vzklikal kakor omenjeno; drugi udeleženci so njegove vzklike ponavljali.

Obtoženec taji, vendar pa so, pravi obtožnica, njegovi vzkliki veljali v prvi vrsti nasilni odpravi zakona o javni varnosti in reda v državi.

Po zagovoru so zaslišali priče, med njimi dva orjunaša. Drugi orjunaš je na sodnikovo vprašanje: „Ali veste, če je koga nagovarjal na komunizem“, odvrnil: „O tem nisem slišal, pač so mi drugi pripovedovali, da hvali Rusijo, češ, da je vse drugačna država kakor naša. Neka gospodična mi je tudi pripovedovala, da ga je hotel neki gostilničar ovaditi, ker je delal propagando za komunizem in hujskal proti državi.“

Priča Krašovec, mehanik, je gledal sprevid, videl obtoženca in čul njegove klice: „Slava Ljenu, doli z zakonom o zaščiti države, živjo sovjetska Rusija.“ Priča izjavi, da je vsaka zmotna izključena.

Predsednik: „On pravi, da ni res.“ Priča: „Pa je, gledal sem mu v usta.“

Zagovornik dr. Adlešič je dobro razložil vso neutemeljenost obtožnice in jasno povedal, da ima delavstvo pravico, da se bori proti izjemnemu „zakonu o zaščiti države“, ki so ga proklamirali demokratje v svrhu zaščite svoje nasilne vlade.

Vsi prisotni so pričakovali, da bo sodr. Delpin oproščen, in je vse presenetila obsodba, ki se glasi:

Herman Delpin je kriv, da je 1. maja v sprevidu na Vrhniki vzklikal: „Doli z zakonom o zaščiti države.“ S tem je izročal zakon javnemu zaničevanju in ga izpostavil javni mrznosti in preziranju.

Kazen:

2 meseca zapora, poostrelega s postom vsak teden. V kaznen se vstaje preiskovalni zapor od 16. junija t. l. dalje.

Hudodelstva po čl. 1. zak. o zaščiti države, zagrešenega z vzkliki! „Živela sovjetska Rusija“ itd. ga je sodišče oprostil.

M. Barthel.

Kolodvor v Minsku.

(Slika iz vojne med sovjetsko Rusijo in Poljsko l. 1920.)

„Naj se ne strinjam z boljševidi, pa govori, kolikor hočeš,“ je dejal starejši mož Joni, ki se je vrnil s potovanja po Rusiji. „Nočem,“ je nadaljeval „jim odrekati dobre volje, ali to so utopisti, drzni prenapeteži, ki plovejo v napačno smer in ki ne pridejo nikdar do cilja. Sicer se pa v Moskvi že pričinja Azija.“

„Ali sedaj vendar ne govorimo o politični geografiji, moj dragi,“ je odvrnil Jona, „in tudi ne o smeri drznih prenapetežev, kot praviš ti, gre le za dogodek, za zgodbo o kolodvoru, ki je bil končno dograjen. Jo hočeš poslušati?“

„Pripoveduj,“ je prosil starejši Jona je pričel:

„V Varšavi in Parizu se je naraščalo. Generali, sklonjeni nad kartami so zasle-

delavstvo ne klone pod terorjem, ampak gleda še smejeje in samozavestneje v bodočnost, osvobojeno vseh iluzij v „pravičnost“ katerekoli meščanske vlade. In delavstvo ne bo odnehalo, dokler se ne izpolni njegovih najosnovnejših zahtev:

Dokončati takoj preiskavo proti vsem aretiranim sodrugom in vse izpustiti na svobodo!

Če obstoja proti komu kako kaznjivo dejanje, naj se zagovarja s svobode!

Razveljavljenje drakonske obsodbe proti s. Sedejem!

Takojšnja otvoritev vseh ustavljenih strokovnih, političnih in kulturnih organizacij ter delavskih domov!

Uvedbo svobode tiska, govora in združevanja!

Kaznovanje vseh pobijalcev, mučiteljev, požigalcev delavske imovine!

Postavitev komisije, ki naj preišče vse v Trbovljah.

Razpustitev Orjuna kot organizacije, ki še nadalje ogroža življenje in imovino delavstva!

Sodrug Delpin, ki je že sedel v preiskovalnem zaporu skoro 2 meseca, ima odsedeti še 13 dni, a je bil izpuščen. Kajti advokat je prijavil priziv proti taki obsodbi. Take obsodbe ni bilo niti pod radikalnim režimom. Pribičevičev režim je vrgel s. Delpina v zapor in s. Delpin je pod „pravičnim“ klerikalnim režimom obsojen torej radi klica proti zakonu o zaščiti države, katerega ukinjenje zahteva ne samo proletarijat ampak vse demokratične stranke. To je torej klerikalni boj proti reakciji: dokler so bili v opoziciji, so zahtevali odpravo zakona o zaščiti države, da bi se s tem prikupili delavstvu; a sedaj pod vlado klerikalcev se je prvič v zgodovini Jugoslavije izrekla obsodba radi vzklika proti temu izjemnemu Pribičevičevemu zakonu.

Dol s klerikalno „pravičnostjo“.

Zahtevamo odpravo vseh protidelavskih izjemnih zakonov!

Delavci, razkrinkavajte povsod klerikalce kot podpornike reakcije in nasilja.

Zopet klerikalno farizejstvo.

Klerikalna mariborska „Straža“ z dne 3. septembra piše pod naslovom „Za odpravo nasilnih organizacij“ med drugim sledeče:

„Na vsak način je treba hitro uvesti postopanje proti vsem orjuncem in srnaocem, ki so osumljeni raznih zločinov. To bi se na noben način ne smelo trpeti, da pišejo najbolj sumljivi orjunci javna pisma državnim pravdukom ter razlagajo, da hočejo v pričakovanju sodnega postopanja na vsak način ostati na svobodi. Tako so pisali na primer ljubljanski orjunaški voditelji že pred več tedni, došlej javnosti še ni znano, da bi se proti njim kaj podvzelo, ko vendar sami pričakujejo poziv pred sodišče. Tudi to se ne bi smelo trpeti, da Orjuna napoveduje razne svoje prireditve, razvijanje zastav in podobno, ki je na vsak način v zvezi vsaj s predrznim izzivanjem, če že ne z izgredi. Še predno se Orjuna z ukazom razpusti, bi se morale prepovedati vse njene prireditve.“

Tako pišejo klerikalci pod pritiskom delavske javnosti, ki zahteva kazen nad trboveljskimi morilci in požigalci in razpust njihove organizacije. Ali vsak pameten človek ve, da so kleri-

dovali pohod poljske armade. Rdeči vojaki so se umikali, utrujani, strgani, tresoč se v jesenskem mrazu. Bilo je v oktobru in že mrzlo. Zastave rdečih vojakov, prestreljene na mnogo frontah, so se povisele, poljski orli so plapolali v vetru.

Jaz sem bil tedaj v Minsku. Minsk je navadno zapadnoevropsko malo mesto, samo predmestje pri kolodvoru je rusko: lesene hiše in mnogo umazanosti. Židovsko predmestje, kot povsod z zavitiimi ozkimi ulicami, temno, sivo, žalostno in s trgov, ki je bil pa orientalski. V mestu pa pompozne zlate čebuljaste cerkvene kupole.

Šele pred nekaj tedni so zaprli privatne trgovine, ali trgovina v židovskem predmestju je šla dalje, tajno ali vendar zelo vidno, pred tržnico je mrgolelo kupcev in prodajalcev, bilo je vsega na prodaj, od starih čevljev do briljantnih prstanov. Tudi Trocki je prišel nekoč v mesto. To je bilo veliko razburjenje. Gledališče, v katerem je govoril, je bilo prenapolnjeno, isto tako ulice, ki so vodile do njega. Park se je pa izpremenil v mesno

tržišče v Minsku. Pozno v noč je bil poln deklic in vojakov, ki so preživljali življenje ob robu fronte in državljanske vojne. Med deklicami je bilo mnogo čudovito lepih Judinj, v katerih se je mešala pustinjska kri z rusko dobrino. Ponoči se je slišalo po predmestjih pokanje strelvo poljskih vstašev in čulo se je tudi odgovore napadenih. Državljska vojna je prodirala skozi noč, iz pokajočih pušk je govorila skoro vsako noč.

Sedaj pa je prišlo do umika in umikajoča se vojska je preplavila Minsk. Ogromne vojaške vrste so marširale ali se vozile skozi mesto. Iz okoliških vasi so prišli hitro mobilizirani rekruti, ki so bili uvrščeni v vojsko. Sovjetski zavodi so se izpraznjevali; na umazanih cestah je stalo ali ležalo pohištvo, pisalni stroji, motorji, stroji, moka, les, bale papirja, vse, kar hočeš. Na kolodvor in s kolodvora se je večno vozilo in hodilo. Kolodvor je bil napol požgan. To je uničevalno delo Poljakov, ki so razen tega spustili vse mostove v zrak.

da je buržuazna in da ni treba delavcem in revnim kmetom od nje nič pričakovati. Omenjamo, da bode še slabše kot je bilo poprej, ko je vladne vaje imel v rokah Pašič. V uvodnem članku kričijo, da hočejo z novim glasilom pobijati reformistične krščanske socialiste.

Vsak pošten delavec in kmet mora vedeti, da tem ljudem ne gre za drugo, kakor da trosijo med delavstvom mrznjo do nas. Poleg tega pa od nove vlade hočejo doseči v par dneh vse, kar jim dati ne more. Pomislijo najraje, kako je prejšnji krvavi režim ravnal z njimi in da so danes, ko vlada zakonito, tako v kratkem času dosegli svobodo udeleževanja svojih organizacij. Kar se pa še ni zgodilo, se gotovo še bo.

Tako debelo se more zlagati samo en klerikalni časopis. Kajti v resnici:

1. smo dobili dovoljenje za izdajanje „Delavsko-kmetkega lista“ še pred Koroščevo vladavino pod pogoji, ki smo jih navedli v 1. številki. Drugič „Delavsko-kmetki list“ ni glasilo neodvisnih strokovnih organizacij, ampak je splošno delavsko in kmetško glasilo.

2. ni res, da bi nova vlada dovolila delovanje organizacijam, razpuščenim po Pribičeviču in Srkiču ter Baltiču, res pa je, da so dobile vse organizacije pod novo vlado odlok, da je njihovo delovanje ustavljeno. Za to vam predložimo lahko dokumente.

3. Pod novo vlado je bil prepovedan shod delavstva v Ljubljani, v Trbovljah in drugod, skratka vsi delavski shodi so prepovedani.

4. Orjunce se pusti na svobodi in se jim dovoljuje razvijanje praporjev ter pripravljane pohoda na rudarsko Zagorje dne 21. septembra. A vse delavce, po nedolžnem zaprte, se še vedno drži v ječah. Vse druge krivičnosti vašega „pravičnega“ režima so razvidne iz današnje številke.

5. Nova vlada je torej popolnoma obržala proti delavstvu ono izjemno stanje, ki ga je ustvaril Pribičevič. Nova vlada ni ukrenila še ničesar, da se delavstvu storjene krivice popravijo. Delegaciji delavstva, ki je protestiralo proti temu, je pa vlada odgovorila, da nima časa za delavska vprašanja, ker celo delo nove vlade obstoji v tem, da spravlja svoje ljudi do korit. In ker je stanje tako in nič drugačno, ne moremo drugače poročati in pisati, ker mi se ne moremo ravnati po vaši klerikalni metodi, da se predstavlja ono, kar je črno, za belo. Klerikalci mislijo, da so sedaj na veke vekov neomejeni gospodarji in zato postopajo tako proti delavstvu. Ali to se bo bridko maščevalo nad vami. Če hočete res uvesti v Jugoslaviji režim demokracije, vedite, da je profetarski razred edini steber resnične demokracije. S tem pa, da vzdržujete proti delavstvu še nadalje Pribičevičeve odredbe, ravno pomagate Pribičevič-Pašičevi reakciji, da iznova in še nasilneje gospodarji v monarhiji SHS.

Delavski razred se ni dal uplašiti niti po radikalnem niti po orjunskega terorju in delavski razred ne klone tudi ne pod klerikalnim režimom, ki je vsaj do danes nadaljevanje Pašič-Pribičevičeve reakcije. Proletariat ne čaka drobtin, ki bi se mu jih vrglo z gosposke mize, proletariat si ne da

Buržuji, ki so se poskrili pod rdečo zasedbo, so stali sedaj na balkonih ali ob oknih in so prezirljivo, ali še vedno boječe opazovali umik iz Minska. Ponižno so se plazili pred umikajočimi se in bežali za svoje pohištvo, blagajne in lonce. Mnogo buržujev je podkupilo male komisarje; ti so sedaj prihajali v urade in skušali rešiti, kar je bila zahtevala državljanska vojna. Bili so ponižni, ali ta ponižnost se je pripravljala na zavraten napad. Tiskarnarji so se borili obupano za svoje motorje in gonilne jermene. Tudi kolera je divjala v mestu. Pokopališče je sprejemalo številne žrtve. Mnogo mrtvih so nage zakopali, bilo je premalo rakev in prodrage so bile.

Tudi ječe se je izpraznilo. Špijone, tatove, dezertarje, odpadke starega sveta — nobenega niso pozabili. Vesti o prodirajočih Poljakih so letale skozi mesto kot jate kričečih ptičev. Zadnji dan pred izpraznitvijo se je nalepilo po stenah in zidovih časopisje in agitacijek — silno galerijo razrednega boja.

